

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű újság

Előfizetési ár: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LÁPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

Egy nő — a nőkről.

— Az érzéktelen figurák. —

Női társadalmunk beteges tüneteit ostorozta Dr Várady Erzsébet tanárnő a szegedi állami felső leányiskola közelebről tartott évváró ünnepélyén.

Tükröt tartott a régi és mostani nőkről a mai társadalom szeme elé. Vajjon lesznek-e, akik e tükörben önmagukat meglátják a világháború közepette is örületes cifrázkodás, ideges hiúság helyett — gondolatban és tettekben vizszatérni igyekeznek az ősök puritán jellemű viselkedéséhez!?

Feleletet ezuttal nem adunk. E helyett leszögezzük a derék tanárnő eme szavait:

— Gondoljuk csak át, — mondotta Várady Erzsébet dr — mit miveltünk azalatt puha, meleg otthonunkban, míg dideregve, éhezve, sebekből borítva, tíz hónapig nem pihent a küzdő hadsereg?...

A régi világban a nők a várvívásban is résztvettek. Szabadságharcunk nagyasszonyai lerakták ékszereiket a haza ölébe, elküldték fiaikat a zászló alá s maguk addig áhitattal dolgoztak otthon a férfi helyett. S ha megjöttek, mint hősök, rongyosan, véresen, gyöngédséggel fogadták, kitarással ápolták.

Ma!?! Léha acagástól hangos az utca, ideges hiú nők tolonganak mindenütt, ahol cifra rongyokat árulnak.

Amikor minden kéznek dolgoznia kötelessége, ostobaságon

mulat a közönség moziban, színházban.

Ékszerektől csillognak, kincseket pocskolnak, amikor minden fillérrel egy-egy jajszót lehetne megszüntetni.

Nem látják a nyomort, akiknek olyan finom érzékük van a divat nüanszai iránt.

Nem, — nem magyar nők ezek! — ugránczó pojácák, érzéktelen figurák, amelyek nem képesek felismerni az élet igazi értékeit!

A világháború feneketlen örvénye fölkaparja az élet árját.

Híu versengés, pénzsóvár kapzsiság, ápolónői köntösbe bujtatott léhaság, cifra hamis gyász és sok más salak uszik a föl-színen...

Ezeket mondotta egy nő — a nőkről.

É'és, elkeseredett bírálat, de — sajnos — tulnyomórészen nagyon is igaz...

Mélységes tisztelet azoknak, akik benső, nemesebb érzelmeiket követve, az érintett könynyelmű kategóriába nem tartoznak...

— **Közgyűlés.** A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyeletének székelyudvarhelyi 138-ik fiókpenztára ma (vasárnap) d. u. 3 órakor Székelyudvarhely, a pelgári önképző- és segélyzőegylet helyiségében tartja meg évi rendes közgyűlését, melyre a tagokat és az érdeklődő közönséget ezúton is tisztelettel meghívja Duka András elnök, Kedves István jegyző.

Népjegyek, megírók és mindenféle nyomtatványok készülnek e lap kiadóhivatalában.

Exegi monumentum...

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága — mint annak idején irtuk — Nagysolymosi Koncz Ármin gyógyszerész, bizottsági tag indítványára a harctéren levő székely ezredeket üdvözölte.

A székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gyalogezred parncsnoksága a harctérről a vármegye alispánjához az alábbi lelkes hangú választ küldötte:

Méltóságodnak 3020/9.1915. szám alatt az udvarhelyvármegyei közönségnek nevében küldött üdvözlő átirata, a legszentebb érzelmeket váltotta ki lelkünkben.

Egybekapcsolódik szent lelkesedésünk az édes otthon imádságával és drága véreink üdvözlő lelkületével. A „becsület mezején“ valóban büszkeséggel tekinthet Udvarhelyvármegye bátor, elszánt, hős fiaira, mert a királyhűség és hazaszeretetet harcolt a multban ép úgy, mint a jelenben.

A mult és jelen ölekezése biztos záloga ama jövőnek is, mely a dicsőségnek örökké hervadhatatlan koszoruját fonja ezredünk lobogójára. Ott lengett hős fiaink zászlója a véres harcok mezején ép úgy, mint a győzelmes napok levegőjében.

Leng, ... s e büszke lengésével a klasszikus költő hangján kiáltja oda székely véreinek: „Exegi monumentum“ ... Emléket állíték 82-es ezredemnek, ércnél maradandóbb emléket a bátor, hős, dicső székely nép nevének.

S bár a legnagyobb áldozatok árán állítá ez emléket, mert sok drága vér festé pirosra útjainkat, mely vezetett minket a

multban, s vezetni fog a jövőben.

E legszentebb érzéssel szívünkben: királyunkért és hazánkért... mindig csak előre!
Kelt a harctéren, 1915. évi május hó 24-én.

Cs. és kir. 82-ik gy. ezred parncsnoksága.

Teutsch s. k., ezredes.

Csatakép.

Vágtató paripák,
Ágyuk dübörgése,
Süvítő gránátok,
Faluk égése.
Jajgató sebesült,
Hurrázó csoport,
Rohamjel itt, —
Rohamjel amott.

Köválygó aeroplán,
Röpülő bomba,
Itt parancstiszt vágtat,
Ott ágyu dül romba.
Elhullott lovak,
Sok néma halott,
Vérfürdő itt, —
Vérfürdő amott.

Vágtató train,
Municións kocsik,
Itt autó száguld,
Ott kerékpár siklik,
Kárrogó varjuk,
Verszomjas csoport,
Kárognak itt, —
Kárognak amott.

Sötét j,
Viharos este,
Órszem figyel,
Járőr megy lesbe.
Itt vacsora készül,
Ott sirásó csoport,
Néma csend itt, —
Néma csend amott.

Szép nyári reggel,
Néma csend,
Várju nem károg,

Már hasit lent,
Itt vércse vijjog,
Ott éhes ebcsoport,
Lakoma itt, —
Lakoma amott.

Zúgó patak,
Sűrű vérfürdő,
Gazdátlan állat,
Kövön nincs kő.
Ott véres vereség,
Itt diadal-csoport,
Viragzás itt, —
Enyészét amott.

Kérnay Saturno.

Székelyek a világháborúban.

Dr Elekes zászlós kitüntetése.

Az 1631-ben Rákóczi fejedelemtől nemességet nyert *dersi Elekes*-familia büszke lehet fiaira, kik a nagy világháborúban dicsőséggel harcoltak a hazáért. Ez udvarhelyvármegyei előkelő székely családnak derék tagja: Dr *Elekes Domokos* székelykeresztúri ügyvéd, a 21. tábori vadászrezend zászlós, kit az Uzsoktól keletre vívott harcokban tanúsított bátor magatartásáért és a vezetése alá került csapatok kiválóan sikeres vezetéséért a király Ő Felsege az I. oszt. ezüst vilézségi éremmel tüntetett ki s miután a német déli hadsereggel szintén eredményesen harcolt, vaskeresztrel való kitüntetésre is fel van terjesztve.

A véletlen összehozott Elekes doktorral Székelyudvarhelyt, hol jelenleg sebesülteként ápolják. Jobb karja gipszbe kötve, köpenye vállára vetve, mellén az I. oszt. ezüst vilézségi érem. Megszólítom, mint annyi mást, kik a világháború vérivatarából jöttek ide új erőt meríteni a további küzdelemhez.

Dr *Elekes Domokos* lekötéllező szivességgel mondott el egy esetet a sok közül:

1915. április 21-én reggel 3 órakor Uzsoktól keletre, a Halics 1273. sz. magaslátnál, 24-es honvédek másfel zászlóaljával, mintegy 650 puskával állták az orosz támadást, amely — mint később kiderült — egy egész ezred (a 259-es 4500 emberrel) volt ellenük.

Az oroszok tüzéségi előkészítés nélkül támadtak.

Ami tüzéségünk azonban nagy-szerűen dolgozott s ez székely bakáinkat még jobban felvillanyozta a harcra.

Közepén és a jobbszárnyon, jó helyen álló gépfegyvereink tüze az alatt oroszok támadása összeomlott és a muszkák százával feküdtek állásaink előtt. Reggel 6 órára már 1600 sebesülten orosz volt a 24-esek foglya.

Az orosz erő, miután a centrumban nagy veszteséget szenvedett, lekanyarodott balszárnyunk ellen, amely gyengén lévén megszállva, a terep-

viszonyok miatt is megközelíthető volt.

Székely honvédeink bámulatos hiedeg vérről néztek szemben az orosz tömeggel, amely a két és fél méteres hó felületét zöldtegyként horizonttá ál.

Az ütközet alatt kiosztott szíverősítőit magukhoz véve, honvédeink a legnagyobb golyózáporban is énekelve löttek tovább s az orosz hullák magas száma mutatta, hogy mily kiűző eredménnyel.

Azonban a végén a sebesülés és halottak miatt s mert a municiót a rettenetes golyózáporban pótolniok lehetetlen volt, az oroszok lért nyertek annyira, hogy már drótakadályunknál voltak, ahol 6 soros rajvonnában sturmolni akartak.

Miután a 24-esek kellő időre megfelelő segítséget nem küldhettek, Dr *Elekes Domokos* zászlós parancsot kapott, hogy a 21-es vadász (bécsi fiúk) százada felével a 24-es honvédeket segítse ki.

Nyolcszáz lépésről megfelelő föltényekkel, a nagy hóban futólépesben rohantak a honvédek lősánc felé s megérkezvén Dr *Elekes* az egyesült csapat parancsnokaként intézkedett.

Mintegy 10—15 ösztüzet adták így le, mivel a tulerós támadást annyira megállították, hogy az első orosz sorok puskáikat eldobták.

Ekkor felszólították őket, hogy adják meg magukat s csusszanak át a drótkerítésen.

Alig engedték át az első 3 sor muszkát, a 4-ik sor már a drótakadályt akarta keresztülvágni. Az utolsó sorok pedig löni kezdettek. Akik a drótakadályon belül kerültek kézi-bombákkal és gránátokkal akarták elszánt vitézeinket a fedezékben megsemmisíteni.

De a vadászok és honvédek gyilkoló ösztüzetek hősötök a ravasz muszkákra, azután meg fedezékükből kirohanva, addig rohantak előre, míg puskatussal is elérhették az ellenség tömegeit.

Másnap a mi 50 vadászunk és 35 honvédünk 350 orosz puskát szolgáltatott be és 240 muszka foglyot. Ezenkívül pedig eltemetett 110 orosz halottat; köztük egy főhadnagyot, ki velünk szembe az oroszokat botjával hátulról nógatta támadásra.

Igy akadályoztuk meg, hogy az oroszok frontunkba áttörhessenek. Ezért Dr *Elekes Domokos* zászlóst saját csapata vitézségi kitüntetésre ajánlotta és az I. oszt. ezüst vitézségi érmet meg is kapta.

A vadászok közül 18 kapott II. oszt. ezüst és bronzérmet ugyanez ütközethől kifolyólag, ami azt igazolja, hogy bizony a helyzet ott nagyon veszélyes volt.

Dr *Elekes* említi, hogy az oroszok dum-dum lövegeket használtak s ez a halálozási arányt nagyban növelte, sőt magánál az elesett főhadagnyal is a töltények fele dum-dum löveg volt. Ezért is nem adtak a főhadagnak külön sirhelyet, hanem a legénységgel közös sirba tették.

A német vadászok először harcoltak ezúttal a székelyek között s nem győzték eléggé dicserni társaiknak, a vitéz székelyek harci modorát.

Dr *Elekes* résztvett a galíciai sikeres előnyomulásban is, hol a *Szurmay* hadseregcsoportnak Stryj és Drohobienél vívott ütközeteiben, május 28- n egy reggeli roham alkalmával, mint századpara esnok százada élén — gépfegyverlövésüket kapott jobb vállán és karja felső csonttörést szenvedett s így ezúttal másodszer sebesülve tartózkodik jelenleg Székelyudvarhelyt.

A dersi Elekes-család siménfalvi ágából hárman állanak jelenleg katonai szolgálatban. Dr *Elekes Dénes* szintén székelykeresztúri ügyvéd 22-ös népfelkelő hadnagy, *Elekes Sándor* 82-ös ezredbeli tizedes és Dr *Elekes Domokos* székelykeresztúri ügyvéd 21-es tábori vadász zászlós. A két előbbi is nem sokára a harc-térre kerül, hogy székely nemesség emberekhez illően megmutassák az ellenségnek:

„Nem fajult el még a székely vér,
Minden kis cseppje drága gyöngyöt ér! ...

Ez a székelyek a magyarok Istene
az igaz embereket megsegíti ...

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1915. február 9-én kiadott 122-es számú vezetéses lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztok és legénység névsora. (XXII. közlemény.)

Tankó Imre 5. sz. Csvm. Gyimesfelsőlak 1889. ms. — Takó János 3. sz. Csvm. Gyimesfelsőlak 1886. meghalt 1914. okt. 18. — Tankó Károly 6. sz. Csvm. Gyimesfelsőlak 1892. ms. — Tankó Pál 5. sz. Csvm. Gyimesfelsőlak 1890. megs. — Tankó Péter c. ővezető 1. sz. Csvm. Gyimesközéplak 1887. meghalt 1914. okt. 14. — Tankó Péter pött. 4. pótsszázad Csvm. Gyimesközéplak 1890. hadifogoly (Astrachan, Oroszország). — Tankó Péter 5. sz. Csvm. Gyimesközéplak 1888. ms. — Tatár János pött. 18. sz. Gyimesbükk 1886. ms. — Tekse Antal 11. sz. Csekefalva 891. ms. — Tesztován János 12. sz. Csvm. Ditró 1882., meghalt 1914. okt. 15. — Tifán Gáspár 8. sz. Udvm. Székelyvarság 1891. ms. — Timár Tamás 16. sz. Csikszentimre 1889. ms. — Tóásó Ferenc pött. 20. sz. Udvm. Székelydobó 1885. megs. — Todor János 16. sz. Udvm. Székelyszentkirály 1893. ms. — Todorán Jakab pött. 2. sz. Marostvm. Görgénylibálfalva 1885. ms. — Todorán János őrmester 2. sz. Kisküküllővm. Csüddötelek 1886., meghalt 1914. okt. 13. — Todorán Mihály 3. sz. Hszvm. Nagybaczon 1887. ms. — Tófalvi Ákos 6. sz. Udvm. Korond 1891. ms. — Tófalvi Ferenc pött. 20. sz. Udvm. Korond 1885. ms. — Tófalvi György 9. sz. Udvm. Korond 1887. ms. — Tófalvi József ővezető

c. tizedes 10. sz. Udvm. Etéd 1890. ms. — Tófalvi Pál 15. sz. ms. — Tófalvi János 15. sz. Szolnokdobokav. Bőd 1890. ms. — Tokos Lajos 10. sz. Udvm. Lövete 1891. ms. — Tordai Ferenc 10. sz. Csikszentérszebet 1891., meghalt 1914. okt. 16. — Toró Sándor pött. 17. sz. Udvm. Székelydobó 1882. ms. — Török Ferenc 1. sz. Udvm. Kisgalambfalva 1882., meghalt 1914. okt. 14. — Török György 1. sz. Csikszentdomokos 1891., meghalt 1914. okt. 14. — Török János 6. sz. Csvm. Gyergyóditró 1882. ms. — Török János 12. sz., meghalt 1914. okt. 28. — Tóth Péter 5. sz. Csikvm. Szarhegy 1888. ms. — Tóth István 5. sz. Udvm. Palátfalva 1891. ms. — Tóth István ővezető, c. tizedes 16. sz. Csvm. Ditró 1889. megs. — Tóti Árpád 15. sz. Székelyudvarhely 1886. ms. — Trimpfa Mihály 3. sz. Udvm. Vargyas 1892. ms. — Trimpfa György 3. sz. Csvm. Gyergyó-békás 1889. ms. — Tyorán György 3. sz. Szolnokdobokav. Grolb 1885., meghalt 1914. okt. 12.

Ükei Márton pött. 18. sz. Udvm. Üke 1885. ms. — Uras János 3. sz. Csikszentgyörgy 1889., meghalt 1914. okt. 17.

Vajda György 5. sz. Udvm. Fenyéd 1883. ms. — Vajda Miklós pött. 20. sz. Udvm. Székelypálfalva 1888. ms. — Vajda Péter 3. sz. Csvm. Pálfalva 1889. ms. — Vajdas Miklós 5. sz. Csikvm. Békás 1884. ms. — Vajdos Péter ővezető 12. sz. Csvm. Vasláb 1886. ms. — Vajdos Péter 14. sz. Csikvm. Vasláb 1884. ms. — Vanyolós András c. ővezető 19. sz. Csvm. Kászonszék 1886. ms. — Varga Árpád 5. sz. Udvm. Olasztelek 1889., meghalt 1914. okt. 13. — Varga Mihály 1. sz. Udvm. Korond 1893., meghalt 1914. okt. 14. — Varga Miklós 16. sz. Kisküüllöm. Magyarbénye 1885. ms. — Varró Jakab 5. sz. Csikvm. 1892., meghalt 1914. okt. 13. — Vas Sándor 6. sz. Udvm. Firtosmaratonos 1887. ms. — Vas Sándor pött. 19. sz. Udvm. Csöb 1886. megs. — Vasláb Mihály pött. 2. sz. Csvm. Gyergyósalámás 1888. ms. — Vass György 7. sz. Udvm. Homoródalmás 1885., meghalt 1914. okt. 25-en. — Vass Miklós 8. sz. Alsófehervm. Alvincz 1889. ms. — Vaszi János 4. sz. Csikvm. Gyergyóalfalu 1890. ms. — Vaszi Spiridon pött. 2. gyé. 3. sz. Hszvm. Dobolló 1880. haditogoly (Wiatka, Oroszország). — Vencser Péter 15. sz. Csvm. Ditró 1892. ms. — Vencser Péter 15. sz. Csvm. Ditró 1892. ms. — Veres Sándor pött. 1. sz. Udvm. Gagy 1889. ms. — Veres Ferenc 12. sz. Csikszentlélek 1886. ms. — Veres János Gábor c. ővezető 13. sz. Csvm. Csikszentlélek 1892. megs. — Veres János 7. sz. Udvm. Székelyszentdemeter 1881. ms. — Vress József 3. sz. Csikésatószeg 1890. ms. — Veress Lajos 5. sz. Csikszentdomokos 1881. megs. — Virág Móric szakaszvezető 4. sz. Csikszentsimon 1890. ms. — Vitos Dénes pött. 10. sz. Csvm. Kászonsujfalva 1888. ms. — Vitos István 12. sz. Csikszentkirály 1890. haditogoly (Wiatka, Oroszország). — Vizoli András 9. sz. Csvm. Gyergyóalfalu

1882. ms. — Vizoli Dénes 8. sz. Csmv. Gyergyóalfalu 1889. ms. — Voda Demeter 9. sz. Kisküküllővm. Bora 1887. ms. — Voda Vazul 15. sz. Csikvm. Bálbor 1887., meghalt 1914. okt. 25. — Vogt Antal 1. sz. Csmv. Borszék 1885., meghalt 1914. okt. 14.

Wagner Péter 6. sz. Udvm. Homoródbene 1892. ms. — Wollmann Dániel egyévi önkéntes, c. ővezető 1. sz. Csikvm. Gyergyószentmiklós 1893. hadifogoly (Mariúns, Tomsk kormányzóság, Oroszország). Wertheim József egyévi önkéntes, c. ővezető 8. sz. Veszprém 1890. ms.

Zatureczky Leó, tized s, c. szakaszvezető 5. sz. Csmv. Gyimesbükk 1881. ms. — Zerkula Mihály 16. sz. Csmv. Csikszentmihály 1887. ms. — Zöld Alajos c. ővezető 18. sz. Csmv. Gyergyószentmiklós 1882. ms. — Zoltán György pött. Udvm. Homoródszentpéter 1882. hadifogoly. — Zoltán János c. ővezető 7. sz. Udvm. Jásfalva 1885. ms.

Zsombori Gábor pött. 10. sz. Udvm. Oroszhegy 1890., meghalt 1914. okt. 16. — Zsombori János 2. sz. Udvm. Parajd 1881., meghalt 1914. okt. 14. — (Folytatjuk.)

Szende táborából.

Szende táborából
A hang ide csendül,
A felhőkbe nyúló
Bérceken keresztül.
Ugy örvend a szívünk
Mióta hallottuk,
Ujra kitüntettek
Dicső tábornokunk!

Székely bércek alján,
Itt a Székelyföldön,
Falvakon, városon
S virágos mezőkön,
Büszkén azt énekl
Minden lány felőle,
Szende brigádjába
Van a szeretője.

Ugy örvend itt a nép,
Ha nevét is hallják!
A székely lányok is
Dalolva dalolják,
S minden induló „marsch”
Milyen büszke rája,
Hogy oda viszik a
Szende brigádjába!...

Ismeri nagy nevét
A Székelyföld népe,
Büszkén áll a sorba
Faluk legénysége.
Csak a jelszót várják
Induláshoz készen,
Hogy vele legyenek,
Kint a csatatéren.

Szende brigádéros,
Székelyek vezére,
Bem-apó utóda,
Szívünk büszkesége!

Mit adjunk Te néked?
Mit a lelkünk felett?
Mivel árásszuk el
Dicső személyedet!?

Cserfa leveléből
Koszoru van kötve,
Illatos virággal
Dúsan ékesítve.
Régen Neked szántuk,
Kinek adnók másnak,
Mint Szende tábornok
S vitéz táborának!?

Székely ezredünknek
Régi parancsnoka,
Most is reménységünk,
Bizalmunk alapja!
Szívünk szeretete
Rajongva vesz körül;
Hádak nagy istene,
Óvjad Őt vészelyű!

Hadd vezessen minket
Vészbe, zivatarka,
Lépésről-lépésre
Fényes diadalra;
Hogy az ész megálljon,
Csak a hír beszéljen.
Székely táborával
Szende soka éljen!

Székelyudvarhely, 1915. jún. 14.

S. Hegyi Sándor,

82-ös szakaszvezető.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaarnyos- és Udvarhelyvármegyékből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

XXIV.

Az 1915. február 17-iki 128. sz. veszteség lajstrom szerint: Chicinasiu Sándor tart. őrmester, hadapródjelölt 32. gye. 3. pót század Tordaarnyosvm. Mikes 1891. megsebesült

Albert Márton 9. honvédhuszárvezető 4. Esk. Udvm. Székelyderzs 1890. hadifogoly (Korsun, Oroszország). — Ambrus Márton 9. hvhe. 6. Esk. Udvm. Parajd 1892. hadifogoly (Korsun, Oroszország). — Andras Kelemen járőrvezető, c. tizedes 9. hvhe. 6. Esk. Hszvm. Dálnok 1891. hadifogoly (Korsun, Oroszország). — Árkosi Mózes járőrvezető, c. tizedes 9. hvhe. 6. Esk. Tordaarnyosvm. Alsószentmihályfalva 1888. hadifogoly (Korsun, Oroszország).

Bacsó Károly 2. gye. 4. pót sz. Hszvm. Feldoboly 1886., meghalt 1914. dec. 23. — Baló Domokos 9. hvhe. 6. Esk. Tordaarnyosvm. Aranyosrákos 1887. hadifogoly (Korsun). — Balog Mihály 9. hvhe. 6. Esk. Tordaarnyosvm. Bágyon 1891. hadifogoly (Korsun). — Barta József 9. hvhe. 6. Esk. Udvm. Székelyderzs

1890. hadifogoly (Korsun). — Bartó Silvester 2. gye. 1. gépfegyveroszt. Hszvm. Kézdiálmás 1888., meghalt 1914. dec. 20. — Bartók Sándor ővezető, c. tizedes 2. gye. 1. sz. Hszvm. Kézdiálmás 1891., meghalt 1914. dec. 20. — Bartók József 9. hvhe. 6. Esk. Csikszentsimon 1890. hadifogoly (Korsun). — Bedő József 2. gye. 6. sz. Hszvm. Uzon 1895. ms. — Bencző Mihály 9. hvhe. 6. Esk. Udvm. Honoródtalmás 1889. hadifogoly (Korsun). — Bíró János 2. gye. 1. gépfegyveroszt. Udvm. Korond 1885. ms. — Bobes Vazul ővezető, c. tizedes 2. gye. 10. sz. Hszvm. Kishorosnyó 1885. ms. — Boros György 9. hvhe. 6. Esk. Csikszentmiklós 1890. hadifogoly (Korsun). — Brendus Sándor 2. gye. 2. sz. Hszvm. Arapatak ms.

Chiru Miklós 2. gye. 16. sz. Hszvm. Magyarbódfa ms. — Camsa György 2. gye. 13. sz. Hszvm. Bódola 1882. ms. — Csontos Ferenc 2. gye. 1. sz. Hsz. Kézdivásárhely. 1890. ms. — Czari Lajos 2. gye. 6. sz. Hsz. Mikóujfalu 1888. ms. — Czifra György 2. gye. 4. sz. Hszvm. Előpatak 1893. ms.

Deák Ferenc tizedes 2. gye. 5. menetzászló 2. sz. Hszv. Czofalva 1881. ms. — Debreczi Gábor 2. gye. 4. sz. Hszvm. Kézvímartonfalva 1892. ms. — Dobra Elek 2. gye. 4. komb. sz. Hszvm. Imecsfalva 1892. ms. — Dombó Adam 2. gye. 15. sz. Hszvm. Ilafalva 1887. ms.

Farkas Pál 2. gye. 15. sz. Hszvm. Sepsibodok 1889. ms. — Fazakas Sándor 9. hvhe. 6. Esk. Hszv. Orbaitelek 1889. hadifogoly (Korsun). — Ferenc János ővezető, c. tizedes 2. gye. 9. sz. Hszvm. Sósmező 1893. ms. — Fűrusch Lajos 2. gye. 16. sz. Hszvm. Zagon, meghalt 1914. okt. 10.

Gábor József Esk. kürtös 9. hvhe. 6. Esk. Tordaarnyosvm. Toroczószentgyörgy 1890. hadifogoly (Korsun). — Gabos István ővezető 2. gye. 11. sz. Hszvm. Barót 1890. ms. — Gergely András 9. hvhe. 6. Esk. Udvm. Honoródvárosfalva 1890. hadifogoly (Korsun). — Giligor Ferenc 2. gy. 5. sz. Hszvm. Kovászna 1857., meghalt 1914. dec. 22. — Giligor János 2. gye. 1. menetzászl. Lisznyó 1893., meghalt 1914. dec. 22.

Gyönös Áron 2. gye. 6. sz. Hszvm. Székelytamásfalva 1893. ms. — György István 2. gye. 15. sz. Hszvm. Mikóujfalu 1892. ms.

Hermann József szakaszvezető 2. gye. 10. sz. Hszvm. Barót 1881., meghalt 1914. dec. 29.

Jakab Elek őrmester 9. hvhe. 6. Esk. Csikszentimre 1887. hadifogoly (Korsun, Oroszország). — Jaga János 2. gye. 7. sz. Hszvm. Sepsiszentgyörgy 1887. ms.

Kádár Ferenc 2. gye. 2. sz. Hszvm. Lemhény ms. Kalány Sándor 2. gye. 16. sz. Hszvm. Arapatak ms. Kedves Tamás 9. hvhe. 6. Esk. Csikjenőfalva 1890. hadifogoly (Korsun). Kelemen József 2. gye. 3. sz. Hsz-

vm. Torja 1890. ms. — Keresztos Dénes 2. gye. 1. sz. Hszvm. Sepsiszentgyörgy 1890. ms.

(Folytatjuk.)

HIREK.

— **Kitüntetett 82-ösök.** Ő Felsége a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gy. ezrednél *Reitner* Frigyes őrnagyot, *Ackermann* Arthur századosot a III. oszt. hadiékítményes katonai érdemkeresztrel tüntette ki és elrendelte, hogy az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásukért *Lua von Edler* Vilmos századosnak és *Scherhüfner* Albin főhadnagynak a legfelsőbb elismerés tudatául, továbbá engedélyezte, hogy *Deutsch* Vilmos ezredes, *Waldstätter* Egon von Freiherrn őrnagy, *Fallenböck* Vilmos és *Pelcec* Milán századosok, *Krauchschuch* János főhadnagy, *Vincze* János őrmester, *Bartók* Dénes, *Köllö* Imre és *Madarász* Lajos szakaszvezetők a Vilmos császár által adományozott II. oszt. vaskeresztet viselhessék.

— **Juliális.** A székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gyalogezred őrmesterei kara *Rothenáry* Albert ezredes és *Ugron* János főispán védnökségével folyó évi július 3-án Székelyudvarhelyt Barkóczy Albert Koronkai-kert-helyiségében az ezred zenekarának és több műkedvelőnek közreműködésével műsoros jótékony célú mulatságot rendez. Az előkészületek folynak.

— **Herczog Erik** százados, kitől minap a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gy. ezred tisztikara Wienbe történt távozása alkalmából oly érzékeny búcsút vett, Székelyudvarhely város történetébe is beírta tisztelt nevét. Az ő terve és alkotása, hogy a laktanyával szemben levő „Kuvar” oldalán ma egy csinos sétány központján Ő Felsége szobra diszlik — *Bálint* Lázár székely szobrász, 82-ös közbaka művészi kivitelében. Ezt a kertet eredetileg a katonák hozzátartozói számára pihenőhelyül tervezte a humánus érzésű százados. Minap nagy ünnepélyességgel történt a kertmegnyitás és szoborleplezés, melyen *Rothenáry* Albert ezredes mondott Ő Felségéről hódolatteljes alkalmi beszédet. *Pál* István apát-kanonok pedig megáldotta a szobrot s dicsőítette a polgárság és a katonaság együtt-érzését. Az ünnepélyen *Ugron* János főispánnal és *Soó* Domokos h. polgármesterrel az élén, a vármegye és város vezetői s igen szép közönség vett részt.

— **Az aratást** Pestvármegyében megkezdették. A kormány elrendelte az új termés zár alá vételét; rekvirálja az 1915. évi buza, rozs, kétszeres, árpa és zabtermést s így ezeknek a terményeknek aratással, forgalombahozatala csak a minisztérium rendelkezései értelmé-

ben s az általa megállapított feltételek mellett történhetik.

— **Kinevezések.** Az igazságügyi miniszter *Sántha* Beniam nyáradszeredai, *Eltzenbaum* Viktor csikszere-dai járásbíróági jegyzőket, jelenlegi alkalmazásuk helyén, IX. fizetési osztályba sorozott bírósági jegyzőknek; *Simon* Ferenc székelyudvarhelyi törvénytudományi joggyakornokot a nagyajtai járásbíróághoz jegyzőnek; *Kovács* Antal csikszentmártoni járásbíróági telekkönyvvezetőt jelenlegi alkalmazása helyén IX. fizetési osztályba sorozott telekkönyvvezetőnek; *Fejér* György tordai törvénytudományi irodatisztet jelenlegi alkalmazása helyén irodaigazgatóként; *Issák* L. Sándor, *Orbók* Lajos, *Puskás* Lajos székelyudvarhelyi járásbíróági irnokokat alkalmazásuk helyén irodatisztetőknek; *Horváth* Ferenc csikszere-dai ügyészégi irnokot a tordai törvénytudományi irnoknak, a marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke pedig *Kovács* László székelyudvarhelyi lakos, végzett joghallgatót e tábla kerületébe díjaz joggyakornoknak nevezte ki.

— **Statárium.** A kivételes intézkedésekről szóló törvények, valamint az 1915. XIX. t. c. alapján a hadviselés érdekei ellen elkövetett bűncselekmények, különösen a hadiszállítások körül elkövetett visszaélések ügyeiben az összes törvénytudományi ügyekben az összes törvénytudományi ügyekben pedig egyes törvénytudományi ügyekben — így többek között a csikszere-dai, közdiásárhelyi, marosvásárhelyi, székelyudvarhelyi és tordai — hatáskörében, a gyorsított büntető eljárást az igazságügyi miniszter életbe léptette.

— **Egy ezredes hősi halála.** Mikula Antal cs. és kir. ezredes, a 3. oszt. katonai hadiékítményes érdemkereszt, a „Signum laudis“, a 2. oszt. katonai szolgálati kereszt, a „Signum memoriae“, a jubileumi kereszt stb. tulajdonosa, a 48 kombinált gyalogezred, illetve a m. kir. Makula honvéd gyalogezred parancsnoka hazánk védelmében, tiszteres tulerővel küzdve, 1915. május 30-án d. u. 5 órakor az északi harc-téren a Bolymow melletti Gerynia malom tövében 55 éves korában hősi halált halt. A felejtéhetetlen férjét, a legjobb apát, szerető rokont, a hazának hős védőjét siratják: özv. Mikula Antalné szül. Farczady K. Anna, neje. Mikula Szigfrid egyévi önk. orv. növ. c. orvos, fia. Özv. Farczady K. Lajosné anyósa. Farczady K. Róza férj. Gáspár Balászné, Farczady K. László egri posta-felügyelő, hiv. főnök, Daniel Ferenc barátai kereskedő és Gáspár Balázs székelyudvarhelyi kath. főgimn. nyug. tanár, sógorai. Kedves emlékét szívünkben örizzük!

— **A kenyér** ismét elfogyott a pékeknél Székelyudvarhelyt. Pedig liszt — úgy mondják — van az egyik gözmalomban. Vajjon mégis miért nincs hat utalvány és kenyér? Szíves intézkedést kérünk.

— **A gazdák lapja** László Gyuláról. A „Köztelek“ az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hivatalos közlönye és a magyar gazdaságsadalom érzésének szó-zólója a következő meleg hangon emlékezett meg László Gyula kereskedelmi és iparkamarai titkár elhunytáról:

László Gyula meghalt. Sajnos, nagyon keves ama kereskedelmi és iparkamarai tisztviselőink száma, akikről a magyar gazdaságsadalom a harmónikus közreműködésért hálással emlékezhet meg. *László Gyula*, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara titkára ezek közé a kiváló egyének közé tartozott. Az OMGE. által rendezett székelyföldi kivándorlási kongresszusnak *László Gyula* szervezője, erős munkása volt, de különösen a székelyek ipari oktatása terén szerzett hervadhatatlan érdemeket. Ő buzdította a székelyfiukat iparos pályára és jóra való iparosoknál *háromszor székelyfiut* helyeztet el az ország minden részében, hogy a Romániába való vándorlást és az eloláhosodást ezzel is megakadályozza. *László Gyula* a Brassó mellett fekvő csángó falvak székely szülőltje, kiből az örök alkotás ereje volt a vezérlő és a gyöngyestü embert a nagy célokért való küzdelem 56 éves koráig tartotta közöttünk. Tudta és érezte, hogy a magyar ipart és kereskedelmet csak is a magyar mezőgazdasággal karöltve lehet felvirágoztatni s ennek az eszmének szentelte munkáját. Több cikke jelent meg a „Köztelek“ hasábjain, amelyek bevilágították Erdély mezőgazdasági életébe. A nagy munkásságu, de igen szerény ember elhunytát országsszerte részvéttel veszik tudomásul és a magyar gazdaságsadalom is tisztelettel hajlja meg az elismerés lobogóját a velünk együtt érző, eszméinkért küzdő kereskedelmi és iparkamarai titkár koporsója fölött.

A parajdi sóhivatal új pénztárnokot nyert. A pénzügyi miniszter *Belházy* Imre rónaszéki sóbányahivatali ellenőrt a IX. fizetési osztályba a parajdi sóbányahivatalhoz sótárnoknak; *Stibor* Alajos parajdi sóbányahivatali mázsa-tisztet pedig a X. fizetési osztályba az orsovai egyesített fővám- és sóhivatalhoz ellenőrnékk nevezte ki.

— **Hősi halál.** *Bokor* Ferenc, a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gyalogezred vez. zászlósa — mint edes anyját a harc-térről értesítették — 1915. május 11-én a galicai harc-téren hősi halált halt. A szép reményekre jogosult deák ifjú lélek föl-szállt a magyarok Istenéhez, hól a hazáért vértett többi bajtársával egyesülve, mint igaz székely — tovább küzdő nemzetének a Hadak útján újabb fényes csillaga lett.

— **Az önkéntes vadász-csapatról.** Fundamentum nélkül nem lehet építeni, csak ezt a régi, bölcs tételt tapasztalták az önkéntes vadász-csapat zászlóalj szervezői. A szép és nemes ügyet alapozás nélkül, sebtiben akarták nyélbe ütni, de megmondotta az egyszerű eszmadia, hogy: „a jó munkának idő kell“. Én csak azt jegyzem meg a „Székelyország“ „Nem lesz vadász csapat“ című közleményére, hogy „aki nem szántott-vetett, az ne is

arasson!“ A székelyföldi céllövészetet 1910. évben a budapesti székelyek Péterfy asztaltársasága szerény eszközökkel kezdte meg. A naponta kapláló székely fiúk elvonták a szájuktól a heti piculákat, én a hat gyermekemtől vontam meg azt a kis pénzt, amiből a Péterfy puskák ára és a töltény vásárlása kikerült. *A vadászó nagybirtokos urak soha egyetlen fillért sem adtak a székely céllövészetért*, csak most a háboru alatt zászlót bontottak a toborzásra. Szóval is megmondottam, most tollal is leirom, hogy a nemzet ifjúságát vezetni csak azok vannak hivatva, akik az ifjúság nevelésével évtizedeken át törődtek. (Mint a bur vezérek.) Sikert csak hosszú évek kitartó munkájával érhetünk el és nem az alkalom adta, pillanatnyi fölbuzdulással. Jó lesz a székely céllövészet terjesztését fölkarolni azoknak, akik az új család után ennek szükséges voltát végre bírathatják.

P. T.

— **Halálozás.** *Fischer* Ferenc székelyudvarhelyi köztisztviselőben álló polgártársunkat súlyos csapás érte; forrón szeretett édes anyja: özv. *Fischer* Istvánné szül. *Bugjő* Borbála életének 85-ik, özvegységének 16-ik évében a hó 13-án elhalt. Hült po-rai kedden d. u. 5 órakor a ref. szertartás szerint, általános nagy részvét mellett a magyar kath. temetőbe helyezték örök nyugalomra Székelyudvarhelyt.

— **Fémet a hadseregnek!** A székelyudvarhelyi állami kö- és agyagipari szakiskola igazgatóságától — mint a helyi hadi fémgyűjtőhely központjától — örömmel értesülünk, hogy a fémgyűjtés szép eredményel jár, amennyiben 1184 kgr. nettó súlyú lágyfém volt hadicélokra a nagyszebeni tűzészeti szertár részére elszállítható. Az egyes családok becses adományain kívül nagyobb mennyiségű lágyfém gyűjtötték: a helybeli áll. polgári leányiskola növendékei és tanfolyam hallgatói 57 kgr. ot, a ref. kollegium ifjúsága 66 kgr. ot, a róm. kath. főgimnázium ifjúsága 37 kgr. ot, az áll. főreáliskola ifjúsága 8 kgr. ot, a r. m. kath. elemi iskola 41 kgr. ot, az állami elemi fiúiskola 32 kgr. ot, a székelykeresztúri elemi népiskola 24 kgr. ot, Gyűresovetz Károly ülkei és szenttamási gyűjtése 87 kgr., Ürmösi Sándor festőművész karácsonfalvi gyűjtése pedig 60 kgr. ot tett ki. A szakiskola a gyűjtésben segédkezőknek szíves fáradozásáért és az adakozóknak hazafias áldozatkészségeért ezuton fejezi ki leg-hálásabb köszönetét.

— **A tordai gazdák** Török Bálint vármegyei gazdasági egyleti titkár személyében megbecsülhetetlen szakembert nyertek élükre, aki mindeu dolguk iránt érdeklődik és az egyesület keretén belül nagy arányú munkásságot fejt ki. Legújabbán rézgálicról gondoskodott s a tavaszon kiosztott 1 waggon mennyiséget 1 K 5 filléres árban juttat.

ták a gazdák, ami ma már csak 1 K 84 filléért kapható maximum ár mellett Tordán is. — A folyó évi termés értékesítését szintén vállalja az egyesület derék vezetősége s már most figyelmezteti a gazdákat. — Az őszi szántásról ugyancsak már most gondoskodnak, hogy a gépszántást pontosan megejthessék. A gazdasági egyesületek az egész Székelyföldön így kellene dolgozniok...

— **Bágyi Bencze Pál** életének virágkorán, 25 ik évében, 1914. dec. 4-én, a Kárpátokban lelte hősi halálát. Szülőinek egyetlen fia lévén, hazaszállították és Bágy községében helyezték végső nyugalomra a szülőik és hűségese felesége. Most készí-tik Székelyudvarhelyt márvány sír-emlékét, melyre többek között a szavakat vésik:

Életem hazáért áldozád,
Nemzedet halála száll hozzád!
Emléked örökre élni fog.
Hű szívünk mindig érted dobog.

— **Citera.** 2 drb tollverős citera szabad kézből, olcsón eladó. Cím: Horváth fogházör Székelyudvarhely, Szentimre utca 22/b.

— **Nyersbőr eladás.** A fogarasi m. kir. állami ménes birtok állatállományából levágások és elhullások következtében az 1915. évből származó összes nyersbőrök a ménesbirtok igazgatóságának hivatalos helyiségében 1915. évi június hó 26-án délelőtt 11 órakor zárt irás-beli ajánlatok útján megtartandó versenytárgyaláson eladásra kerülnek. Az eladásra kerülő nyersbőrök két csoportban becsatlátanak áruba és pedig: az I. csoportban a szarvas-marha, bivaly, ló és szamar bőrök, a II. csoportban pedig a juh bőrök. Bővebb tájékozódás a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamaránál, vagy a nevezett ménesbirtok igazgatóságánál nyerhető.

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előhaladása s így mindnyájunk érdekében küzd. Csekély 2 K 50 filléért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország“-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

Nyomdásztanulónak egy jóra való, szorgalmas fiút felvesz **Betegh Pál** könyvnyomtató-intézetébe Székelyudvarhelyt. Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy algimnáziumot végzetek előnyben részesüinek.

Nyomtatja és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.